

Власюк В.В.

заступник начальника кафедри тактики та тактико-спеціальної підготовки
Київського інституту Національної гвардії України
кандидат військових наук, доцент

Нагорний Р.О.

курсант 314 навчальної групи факультету службово-бойової діяльності
Київського інституту Національної гвардії України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ВЕДЕННЯ ОБОРОННОГО БОЮ В СУЧАСНИХ УМОВАХ СИЛАМИ СЕКТОРУ БЕЗПЕКИ І ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Сучасні війни характеризуються новими формами ведення бойових дій, в яких оборона стає не менш важливою, ніж наступ. В умовах швидкої зміни тактичних обставин, розвитку технологій та нових стратегій, організація та ведення оборонного бою стикаються з численними проблемами. У цій роботі розглянуто найбільш основні проблемні аспекти, які впливають на ефективність оборонних дій у сучасних умовах.

Зміни в характері загроз.

Сучасні конфлікти часто супроводжуються асиметричними загрозами, такими як тероризм, партизанська війна та кібернетичні атаки. Це вимагає від військових структур переосмислення традиційних підходів до оборони. Необхідно враховувати не лише фізичну загрозу, але і інформаційну, що вимагає інтеграції новітніх технологій.

Технологічні інновації.

Сучасні технології, зокрема безпілотники, штучний інтелект та системи кібербезпеки, змінюють підходи до ведення оборони. З одного боку, це відкриває нові можливості для моніторингу та реагування на загрози, з іншого – потребує значних ресурсів для навчання військовослужбовців та адаптації до нових методів.

Організаційно-штатні структури підрозділів.

Ефективна оборона вимагає чіткої організаційної структури, здатної швидко реагувати на зміни в обстановці. Однак багато армій стикаються з проблемами в координації між різними підрозділами, що може призвести до затримок у прийнятті рішень та виконанні завдань.

Психологічний аспект.

Психологічний стан військовослужбовців під час оборонних дій має величезне значення. Високий рівень стресу, невизначеність та довготривалість конфліктів можуть негативно впливати на моральний дух. Ефективна психологічна підтримка та підготовка можуть суттєво підвищити стійкість підрозділів.

Логістичне забезпечення.

Оборонний бій вимагає надійного логістичного забезпечення. Проблеми з постачанням, технічним обслуговуванням та підтримкою бойової готовності техніки можуть призвести до зниження ефективності оборонних дій. Сучасні війська повинні мати гнучкі та адаптивні логістичні системи.

Місцеве населення.

Важливо розуміти ставлення місцевого населення до бойових дій. Вони можуть стати важливим джерелом інформації та підтримки.

Організація взаємодії.

Сучасні конфлікти часто є міжнародними, тому важливою є взаємодія між союзниками. Спільні навчання, обмін інформацією та координація дій можуть суттєво підвищити ефективність оборони. Проте різниця в тактиках та стратегічних цілях може створювати додаткові труднощі.

Виконання норм міжнародного гуманітарного права.

Зростання насильства під час конфліктів піднімає питання дотримання міжнародного гуманітарного права. Військові повинні бути обізнані про свої юридичні зобов'язання та етичні

норми, що регулюють ведення бойових дій, щоб уникнути порушень, які можуть мати серйозні наслідки.

Підготовка та навчання особового складу.

Сучасні умови ведення оборонного бою вимагають від військових постійної підготовки та навчання. Важливо впроваджувати інноваційні методи навчання, які враховують нові технології та зміни в характері загроз.

Адаптація до змінюваного середовища.

Сучасні бойові дії можуть відбуватися в різних умовах – від міст до гірських районів, що вимагає від військ здатності швидко адаптуватися до нових умов. Це включає в себе як фізичну підготовку, так і тактичну гнучкість, що дозволяє ефективно реагувати на зміни в бойовій обстановці.

Інженерне забезпечення бою.

Створення та підтримка інфраструктури: інженерні підрозділи відповідають за будівництво та ремонт доріг, мостів, укриттів та інших об'єктів, які забезпечують мобільність військ та їхню безпеку.

Проведення розвідки: інженери виконують завдання з розвідки місцевості, виявляючи природні та штучні перешкоди, що можуть вплинути на хід бойових дій. Це включає оцінку стану будівель, мостів і інших важливих об'єктів.

Підготовка позицій: інженерні війська займаються підготовкою захисних позицій для артилерії, піхоти та інших підрозділів. Це забезпечує максимальну ефективність вогню та захист військ.

Мінування та розмінування: інженери виконують завдання з установки мінних полів для захисту своїх позицій, а також займаються розмінуванням територій, що дозволяє забезпечити безпечний рух військ.

Технічна підтримка: вони також відповідають за технічне забезпечення бойових дій, включаючи обслуговування та ремонт військової техніки, що є критично важливим для підтримки боєздатності підрозділів.

Інженерні війська відіграють важливу роль у забезпеченні успіху військових операцій. Їхня діяльність не лише сприяє підвищенню мобільності та ефективності бойових підрозділів, але й забезпечує виконання важливих завдань, пов'язаних із забезпеченням безпеки військ.

Застосування БПЛА різних типів та класів.

Сучасна технологія БПЛА стрімко розвивалася в цивільному та військовому контекстах. Безпілотники являють собою перетин двох важливих тенденцій у військовій техніці: точного характеру зброї та зростання роботизації, коли техніка керується дистанційно без ризику для пілота та здатна доставляти смертоносний корисний вантаж. БПЛА, що використовуються в сучасній війні, змінили динаміку військових операцій, запропонувавши унікальні тактичні переваги та підвищивши оперативну ефективність у різних бойових сценаріях. Безпілотники використовувалися для різних цілей, зокрема спостереження, розвідку та цілеспрямовані удари.

Застосування засобів електронної розвідки та засобів електронної боротьби.

У сучасних умовах військові дії неможливі без використання сучасних інформаційних технологій. Зокрема, засоби електронної розвідки (ЕР) та електронної боротьби (ЕБ) стали критичними елементами ведення бою та забезпечення переваги на полі бою.

Електронна розвідка спрямована на перехоплення, аналіз та використання радіоелектронної або іншої електромагнітної активності противника. Це дозволяє виявляти системи управління, зв'язку та радіолокації, визначати їхнє місцезнаходження та оцінювати ситуацію в режимі реального часу.

Електронна боротьба полягає у захисті власних інформаційних систем та дезорієнтації противника шляхом глушіння зв'язку, виведення з ладу радіолокаційних станцій, інфільтрації у системи управління та навіть ведення інформаційних атак.

Організація системи протиповітряної оборони.

У сучасних умовах ведення бойових дій протиповітряна оборона (ППО) є одним із найважливіших компонентів забезпечення безпеки військ, об'єктів інфраструктури та стратегічних напрямків. Її завдання полягає в захисті від ударів авіації, крилатих ракет, безпілотних літальних апаратів та інших засобів повітряного нападу.

Війська ППО виконують завдання з виявлення, супроводу та знищення повітряних цілей. Їхня діяльність включає постійний моніторинг повітряного простору, оперативне реагування на загрози та прикриття угруповань військ як під час наступу, так і в обороні.

Сучасний бій висуває нові вимоги до ППО: необхідність протидії великій кількості малопомітних цілей, зокрема дронів-камікадзе, крилатих і балістичних ракет. Тому акцент робиться на мобільність, автоматизацію процесів виявлення та ураження, інтеграцію різномірних засобів в єдину інформаційно-бойову мережу.

Війська протиповітряної оборони залишаються незамінним інструментом на полі бою. Їх ефективне застосування дозволяє зірвати плани противника щодо досягнення переваги в повітрі, зберегти боєздатність власних військ та забезпечити успішне виконання оперативних завдань.

Таким чином, організація та ведення оборонного бою в сучасних умовах – це складний і багатогранний процес, що вимагає інтеграції нових технологій, адаптації до змінюваних загроз, належного логістичного забезпечення та ефективної координації між всіма учасниками процесу. Саме комплексний підхід до вирішення цих проблем може суттєво підвищити ефективність оборонних дій сил сектору безпеки і оборони України.

Список використаних джерел:

1. БП 3-(01,04)11(55).01 Тимчасовий Бойовий статут Механізованих військ Сухопутних військ Збройних Сил України, частина 1 (Бригада): наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України № 152 від 09.03.2021.

Бойовий статут механізований та танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України Частина II Батальйон, рота: наказ командувача Сухопутних військ Збройних Сил України від 30.12.2016 № 605.

3. Міні посібник з оборони міст у сучасних умовах. Версія 4. Джон Спенсер.

[
Е 4. Український посібник для попереднього відпрацювання бойових завдань з тактичних прийомів, методів та способів тактики малих підрозділів. [Електронний ресурс]. Режим

д

я 5

т 6. Розвідка, спостереження, виявлення цілі і рекогносцирування (istar). [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tmg-training.org.ua/viyavlenniyirecognosciruvannya>. (дата

звернення 10.04.2025).
б 7. Основи бойових операцій. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://tmg->

н

й

н

р

е

б

у

й

о

ф

о

і

р

в

ж

н

м

ц